

## Procesy stochastyczne. Kolokwium numer II

28 stycznia 2011 r. Grupa A

Imię i Nazwisko: .....

Numer indeksu: .....

**Zadanie 1.** (10 punktów) Niech  $X_i$  będą wynikami kolejnych rzutów kostką i niech  $Z_n$  będzie ostatnią cyfrą liczby  $X_1 \dots X_n$ . Wykaż, że ciąg  $\{Z_n : n \geq 1\}$  jest jednorodnym łańcuchem Markowa. Znajdź przestrzeń stanów i macierz przejścia.

**Zadanie 2.** (10 punktów) Niech  $S = \{1, 2, 3, 4\}$ . Przeprowadź klasyfikację stanów łańcucha Markowa o macierzy przejścia  $P$ . Znajdź zamknięte zbiory stanów. Dla zamkniętych zbiorów będących łańcuchami nieprzywiedlnymi znajdź rozkład stacjonarny i średnie czasy powrotu, jeśli

$$P = \begin{pmatrix} 1/8 & 1/8 & 1/2 & 1/4 \\ 0 & 0 & 3/4 & 1/4 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \end{pmatrix}.$$

**Zadanie 3.** (10 punktów) Rozważmy łańcuch Markowa o przestrzeni stanów  $S = \{0, 1, 2, \dots\}$  i macierzy przejścia postaci  $p_{0n} = p_n$ ,  $p_{1n} = q_n$  i  $p_{n+1,n} = 1$  dla  $n = 1, 2, 3, \dots$ . Przeprowadź klasyfikację stanów łańcucha w zależności od warunków spełnianych przez ciągi  $\{p_n\}$  i  $\{q_n\}$ . Znajdź rozkład stacjonarny, jeśli on istnieje.

**Zadanie 4.** (10 punktów) Wieża i hetman poruszają się niezależnie po szachownicy startując z tego samego rogu. Jaka jest średnia liczba kroków do czasu ponownego spotkania w tym rogu, jeśli wiemy, że hetman porusza się tylko po jednej ćwiartce szachownicy.

**Zadanie 5** (10 punktów) Niech  $X$  łańcuch Markowa o przestrzeni stanów  $S = \{1, 2, 3, 4\}$  i macierzy przejścia  $P$ . Oblicz  $P^n$ , a następnie korzystając z twierdzenia ergodycznego znajdź rozkład stacjonarny (jeśli istnieje) i średnie czasy powrotu, jeśli

$$P = \begin{pmatrix} 1/5 & 4/5 & 0 & 0 \\ 4/5 & 1/5 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{pmatrix}.$$

## Procesy stochastyczne. Kolokwium numer II

28 stycznia 2011 r. Grupa B

Imię i Nazwisko: .....

Numer indeksu: .....

**Zadanie 1.** (10 punktów) Niech  $Y_i$  będą wynikami kolejnych rzutów kostką i niech  $T_n$  będzie ostatnią cyfrą liczby  $2 \cdot Y_1 \cdot \dots \cdot Y_n$ . Wykaż, że ciąg  $\{T_n : n \geq 1\}$  jest jednorodnym łańcuchem Markowa. Znajdź przestrzeń stanów i macierz przejścia.

**Zadanie 2.** (10 punktów) Niech  $S = \{1, 2, 3, 4\}$ . Przeprowadź klasyfikację stanów łańcucha Markowa o macierzy przejścia  $P$ . Znajdź zamknięte zbiory stanów. Dla zamkniętych zbiorów będących łańcuchami nieprzywiedlnymi znajdź rozkład stacjonarny i średnie czasy powrotu, jeśli

$$P = \begin{pmatrix} 0 & 1/2 & 1/2 & 0 \\ 1/4 & 1/4 & 1/4 & 1/4 \\ 0 & 0 & 1/3 & 2/3 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{pmatrix}.$$

**Zadanie 3.** (10 punktów) Rozważmy łańcuch Markowa o przestrzeni stanów  $S = \{0, 1, 2, \dots\}$  i macierzy przejścia postaci  $p_{0n} = q_n$ ,  $p_{1n} = p_n$  i  $p_{n+1,n} = 1$  dla  $n = 1, 2, 3, \dots$ . Przeprowadź klasyfikację stanów łańcucha w zależności od warunków spełnianych przez ciągi  $\{p_n\}$  i  $\{q_n\}$ . Znajdź rozkład stacjonarny, jeśli on istnieje.

**Zadanie 4.** (10 punktów) Konik i gонец poruszają się niezależnie po szachownicy startując z tego samego rogu. Jaka jest średnia liczba kroków do czasu ponownego spotkania w tym rogu, jeśli wiemy, że gонец porusza się tylko po jednej ćwiartce szachownicy.

**Zadanie 5** (10 punktów) Niech  $X$  łańcuch Markowa o przestrzeni stanów  $S = \{1, 2, 3, 4\}$  i macierzy przejścia  $P$ . Oblicz  $P^n$ , a następnie korzystając z twierdzenia ergodycznego znajdź rozkład stacjonarny (jeśli istnieje) i średnie czasy powrotu, jeśli

$$P = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 2/3 & 1/3 \\ 0 & 0 & 1/4 & 3/4 \end{pmatrix}.$$